СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII ... 0. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, четвер, 25-го травня 1944. No. 101. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, May 25, 1944. VOL.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ДОМАГАННЯ СВІТОВОГО ПРОВОДУ ДЛЯ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

Н... — Америка це найсильніша держава в с... і має силу постелити будучність світу так, як цього бажає собі нарід Злучених Держав — оце зміст промови Бернарда Бейрука, головного дорадника президента Рузвелта виголошеної на обіді в готелю Валдорф Асторія в його честь. На цьому обіді Бейрук діста... нагороду журналу Ди Чорчмен, признačену д... ..., що віддали прислугу „при поширюванню ... волі і порозуміння між усіми народами". ... брали участь такі визначні одиниці, як директор мобілізації Бирнс, секретар маринарки Форестал, секретар военного департаменту Петерсон, член Найвищого Суду Джексон і багато інших. Багато ... промовців обговорювали конечність проводу Злучених Держав подібно, як про це заговорив Бейрук. Він сказав таке: „Коли минеться війна, жаден край не зможе поправити долі свого народу без нашої помоги. Мир буде без значіння, коли не поправиться щоденного життя. В такій кризі Америка не може бути ні розтратна ні скупа. Вона буде справедлива як для себе так і для інших. Я не маю економічного всевидючого ока-радару для будучности, але я певний, що ми можемо зробити будучність такою, як ми її захочемо мати".

ДЕМОКРАТИЧНА КОНВЕНЦІЯ В ТЕКСАС РОЗДВОЄНА.

ОСТИН (Тексас). — Уперше за людської памяти стейтова конвенція Демократичної Партії розбилася надвоє. Це сталося зприводу питання, чи делегати мають дістати інструкції, щоб голосувати за Рузвелта на краєвій конвенції в Шікаґу, чи дати їм вільну руку. Прихильники Рузвелта потерпіли при голосуванню двічи невдачу. Потім вийшли із салі засідань і відбули окремі наради. На внесок колишнього підсекретаря внутрішніх справ Алвина Вирца, вони перевели резолюцію, в якій стверджують, що вони самі для себе творять конвенцію.

У міжчасі правильна демократична конвенція уконституувалася якслід і вибрала 48 делегатів на конвенцію в Шікаґу без подавання інструкцій, за якого кандидата вони мають там голосувати. Конвенція перевела різні резолюції з критикою адміністрації Рузвелта. Стейтова конвенція загрозила теж краєвій конвенції в Шікаґу, що вона не підтримає Рузвелта на випадок, як би краєва конвенція допустила делегатів, вибраних на зібранню „розбивачів" правильної конвенції.

ВІДРЕЧУТЬСЯ ЗБРОЇ ЗАМОРЕМ ПО ВІЙНІ.

ГИЛ ФІЛД (Юта). — Воєнні матеріяли, які завезено тепер заморе і які не зужиють вчасі війни, полишуть американці на місци, замість перевозити їх назад домів. Таку думку висловив комендант постачання з табору Петерсон, Огайо, майор Лестер Т. Милер. Він доводить, що це неоплата перевозити незужиту зброю назад в Америку і тому ліпше її відречися, або просто кинути в море.

КОМУНІСТИ ВЖЕ „ПАНИ", А НЕ „ТОВАРИШИ".

НЮ ЙОРК. — При закладанню нового Комуністичного Політичного Товариства принято між іншими постанову, щоб залишити прозивання себе „товаришами", як це було досі звичаєм між комуністами. Це зроблено тому, що в Америці вживається слова „мистер" („пан") при щоденній розмові. З нагоди переорганізування комуністів відбулося велике віче в Медисон Сквер Ґарден при участи 20,000 людей, які заплатили вступ від 50 центів до 2 долярів. На вічу принято постанову, щоб підтримати четверту кандидатуру Рузвелта після промов 12 комуністичних лідерів. Темою промов був напрям політики Злучених Держав по лінії угоди в Тегерані, тобто співпраці Америки з Росією й Британією. Несподіванкою на вічу було продавання нової книжки Бравдера про Тегеранську конференцію.

ЗА ЗНЕСЕННЯ СТЕЙТОВОЇ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ПРИ ДОПОМОГОВИЙ АКЦІЇ.

КЛІВЛЕНД. — На краєвій конференції суспільних діячів багато промовців підтримувало становище репрезентантів із стейту Ровд Айленд, які домагалися, щоб знести стейтову приналежність для осіб, які шукають допомоги. Постанови, які наказують слідити за стейтовою приналежністю, не лише є дуже коштовні, але ще й спиняють саму допомогову акцію. Дуже рідко людина йде до іншого стейту за запомогою, а зате часто людина шукає праці в іншім стейті, а це не втрата для стейту, а набуток, бо робітник не лише заробить на себе, але теж придбає маєток для громади, коли платить податок.

Надіються признання Ісляндії як Республики збоку Америки

ВАШИНГТОН. — Остров Ісляндія, який під цю пору є під спільною мілітарною управою Злучених Держав і Британії, покінчив голосування над питанням, яку він має мати форму правління на будуче, як про це сповіщає ісляндський посол Тор Торс, що резидує у Вашингтоні. Є це вислів волі населення, щоб у той спосіб цілковито зірвати дотеперішні звязки з Данією, яка панувала над нею уповдовж 563 літ. — В році 1930 Ісляндія святкувала 1,000-ліття свого парляменту, є це отже найстарший парлямент у світі. Вона була злучена з Данією тим, що признавала данського короля своїм королем. Перед тим, від 963 р. це була незалежна република. Від 1263 до 1381 була під володінням Норвеґії, а опісля злучилася з Данією. Після цього, як тепер перейшло голосування за самостійною републикою, населення надіється, що Злучені Держави признають її як найновішу самостійну державу.

ЮНРА ЗОСЕРЕДЖУЄ УВАГУ НА СПЕЦІЯЛІСТІВ

ВАШИНГТОН. — Чим ближче до інвазії, тим більше звертають увагу на можливість поширеної діяльности Адміністрації Риліфу й Реґабілітації Обєднаних Держав (ЮНРРА). Ця адміністрація зосереджує свою працю на акцію спеціялістів, щоб видатки могли вилплатитися. На підставі обчислення віцедиректора ЮНРРА Гендриксона тепер є під інвазією Німеччини 500,000,000 аселення чужих держав. Багато між ними є голодних, багато не може ніяк найти дороги до загряниці, міліони не мають лікарської обслуги, а всі вони мусять працювати на націзника. Отже треба бути готовим на наглу переміну на поклик військової влади, а щойно пізніше на заклик правно наставленого уряду в кожному краю. Гендриксон думає, що з пересилкою харчів для нападених тепер країв буде менше клопотів, бо багато харчів уже перевезено в Европу. Зате важче буде з доставою убрань по низкій ціні.

ІТАЛІЯ ДІСТАЄ 100,000 ТОН ХАРЧІВ МІСЯЧНО

ВАШИНГТОН. — До Італії вивозять тепер 100,000 тон на допомогу у прохарчуванню. Вивозять збіже, муку, бавовну, убрання, взуття, порошкове молоко, насіння городини, штучні навози й медицину. Все те призначене на допомогу цивільного населення, яке несподівано найшлося без цих припасів, коли німці заняли Італію.

Болгарія пробувала погодитися з Росією

ІСТАНБУЛ. — Джосеф М. Лівай, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", каже, що болгарський премієр Добрі Бошілов, рахуючися зо зростом просовєтських симпатій у болгарській армії й народі, вислав був до Москви представника з пропозицією, що він зробить у Болгарії протинімецький переворот, якщо Росія загарантує Болгарії Македонію, Тракію й Добруджу.

Совєтський посол у Болгарії, що був висланником Бошілова до совєтів, справді дістався до Москви й предложив Сталінови пропозицію Бошілова. Сталін відкинув пропозицію Болгарії, бо мовляв він не може відступати території коштом Греції й Югославії. Така справа, сказав Кремлін, має бути вирішена Обєднаними Державами по війні.

Джосеф Лівай уважає поступок Сталіна доказом вірности совєтського уряду для Обєднаних Держав та поличником для всіх тих, що пробують вбити клин незгоди між совєтський союз, з одного боку, та Злучені Держави й Британії, з другого.

До Берна доносять, що, не потрафивши добитися російської приязни, Бошілов пробував скласти новий пронімецький кабінет, але не вспів і уступив навсегда, а реенційна рада встановила загально відомого німецького прихильника Калфова, президента болгарського парляменту, соломяним премієром.

КВІСЛІНҐ ГРАЄ НА ПРОТИСОВЄТСЬКИХ НАСТРОЯХ НОРВЕЖЦІВ

ЛОНДОН. — Оголошення угоди між норвезьким урядом на вигнанню й Аліянтами про цивільну адміністрацію для Норвеґії по її визволенню зпід німецької окупації стало притокою для Квіслінґового уряду повести проти норвезького уряду на вигнанню нову кампанію. В цій кампанії Квіслінґ використовує факт, що між Аліянтами є совєтський союз, і представляє норвежцям справу угоди так, що мовляв совєтський союз заставив Аліянтів віддати Росії вільну руку в Норвеґії та що мовляв Аліянти вже відступили Росії всю південну частину Норвеґії, аж по місто Нарвік.

По своїм повороті з візити в Гітлера Квіслінґ видав перший приказ про організацію Норвеґії проти аліянтської інвазії. Покликано цим приказом до військової служби кляси рекрутів з 1921. до 1923. років, разом коло 600,000 осіб.

НІМЦІ ДАЛІ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ЧЕХІВ

З чеської преси в окупованій Чехословаччині показується, що останніми часами німці знову розстріляли шістьох чехів. Пятьох з них обвинувачено за саботаж і участь у чорній біржі; в одному випадку засуджено людину за зраду, в газетах одначе не сказано, в якій спосіб обвинувачений допустився цеї зради.

ВОЄННЕ ЗНИЩЕННЯ. Світлина показує, яке знищення робить війна в італійських містах. Чотири американські вояки уважно пробираються через румовища розбитого гарматами італійського міста Кастлефорте після того, як його добула пята аліянтська армія, зложена переважно з американців. На ліво руїни розбитого американського повозу.

АЛІЯНТИ ПОЧАЛИ ОФЕНЗИВУ ПІД АНЦІОМ

НЕАПОЛЬ. — Аліянти кинули в бій поважні військові сили зібрані на побережжю коло Анція, на південь від Риму. Генерал Кларк, командант пятої армії, особисто кермував операціями. Сухоземні операції піддержували сильно авіяція з повітря та британійська фльота далекосяглими гарматами з моря. Атака була направлена на місто Чістерну.

Ця офензива поступила одночасно з натиском восьмої армії на Лінію Гітлера далі на полудне. На цьому головному фронті йде далі завзятий бій. Аліянти добувають у ньому щораз нові позиції. Німці вже відступили з міста Піка.

ВЕЛИКИЙ РЕЙД НА ІНВАЗІЙНЕ ПОБЕРЕЖЖЯ.

ЛОНДОН. — Понад 1,000 американських боєвиків й боєвих бомбовиків вибралося з Британії на масовий рейд на різні цілі на інвазійних побережах, між іншим на два залізничі двірці й шість ворожих повітряних баз у Франції.

Коло 600 „літаючих фортець" і „либерейторів" вдарило по подібних цілях у західній Німеччині.

Ця атака наступила по нічнім нападі британійських літаків на Дортмунд, Бравншвайґ, Орлеан і Ле Ман, підчас котрого скинено 3,360 тон бомб.

НІМЦІ ГРОЗЯТЬ РОЗСТРІЛАМИ АЛІЯНТСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

ЛОНДОН. — Німецьке радіо оголосило, що німецький уряд постановив ставити на суд як воєнних злочинців аліянтських летунів, зострілених на землю німцями, бо мовляв вони атакують спеціяльно поїзди, котрими їдуть жінки й діти, та фармерів, що працюють на полях.

Преса й радія в аліянтських краях уважають цю загрозу націстичного уряду доказом, що аліянтські напади з повітря на німецькі комунікаційні засоби справляють Німеччині поважну шкоду.

ЗРІСТ ХАОСУ НА ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАЛІЗНИЦЯХ ВНАСЛІДОК РЕЙДІВ.

ЛОНДОН. — Роберт де Боплян, французький радіовий коментатор, признав у своїй радіовій промові, що аліянтські бомбардування спричинили повний хаос у французькій залізничій системі. Мовляв, вони розбили на дрібні кусні цілу низку залізничих двірців, безчисленні льокомотиви й залізничі варстати.

Аліянтські круги припускають, що справа не представляється так зле, як говорить Боплян, бо німці певно вспіли неодно направити.

ВПЛИВ АЛІЯНТСЬКИХ РЕЙДІВ НА НІМЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ.

ЦУРІХ (Швайцарія). — Швайцарський кореспондент місцевої ґазети „Нойє Ціріхер Цайтунґ" описує в газеті свої помічення підчас недавного побуту в Німеччині. Він каже, що безупинні аліянтські бомбардування починають заломлювати волю німецького народу, дезорганізувати промисли й транспортову систему.

Мовляв, аліянтські рейди ще не зломали опору німців, але сильно його підорвали. Робітники починають постепенно звільняти працю. Зогляду на те, що життя стало зовсім непевне, серед робітників поширилося загально наставлення байдужности до завтра, свого роду неполітичний дефітизм. Число людей, які не хочуть далі воювати, щораз більше зростає.

За донесеннями до шведських ґазет, націстичний міністер пропаганди, д-р Ґебельс, пробує використувати постійні аліянтські рейди для підбехтання серед німців та окупованих Німеччиною народів ненависти до Аліянтів.

ГАРМАТНІЙ ПОЄДИНОК ПОНАД КАНАЛ.

ЛОНДОН. — Через пів години йшов у середу ранено понад Англійський канал поєдинок британійських і німецьких батерій. Огонь відкрили британійські гармати, видай націлюючися на німецький конвой, що перекрадався Доверським проливом.

МАЛО АКЦІЇ НА СХІДНОМУ ФРОНТІ.

ЛОНДОН. — З російських, німецьких і румунських донесень про події на східному фронті видно, що там ще далі нема більших військових операцій. Московський комунікат говорить знову про бої коло Тирасполя, коло Станиславова й Мозира. Німці доносять про бої над долішним бігом Дністра.

КИТАЙЦІ ПЕРЕЗІРАЛИ БУРМАЙСЬКИЙ ШЛЯХ.

ЧУНКІНҐ. — Китайські війська заняли несподіваними операціями місто Чіфанґ у провінції Юнані, що лежить близько Бурми, чим перезірали Японцям звязок з їх військами на салвінськім фронті.

Операції коло Міткіни задержують монсунові зливи й болота. Через те й японці не можуть робити дальшої офензиви в напрямі індійської границі.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Newspaper published daily except Sundays, Mondays and lays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

й текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА.	SUBSCRIPTION RATES:
одиноке число три центи.	Three cents a copy
$7.00	One year $7.00
року $3.75	Six months $3.75
и місяці $2.00	Three months $2.00
до з суботи (з англійською частиною):	Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Льокаям льокайська доля

Не так ще давно поза тим китайським муром, котрим Гітлер оточив окуповану ним Европу, покінчено зо незалежністю Румунії й Мадярщини. Вже тоді заповіджувано, що щось подібне станеться незадовго з іншими сателітами Німеччини. І тепер зпоза муру передістаються до нас вісти, які вказують, що вже вибила остання година навіть для самостійности останніх сателітів, які нею ще тішилися, чи радше дурилися.

Чіпається цим разом Гітлер двох сателітів: Болгарії й Словаччини.

У Болгарії він має до діла з недуже то підлеглим саталітом. Болгарія жила кількадесять літ самостійною державою, і болгари привикли поводитися як пани в власній хаті. Навіть як болгарські провідники дочепили болгарські тачки до німецького воза, вони все ще проявляли багато незалежности. Наприклад, вони виповідали війну Англії й Америці, але не виповідали її Росії, для котрої серед болгарів ще є багато симпатій. Упоравшися з мадярами й румунами, Гітлер сказав, що таких народніх сентиментів дальше не може толерувати. Отже він приказав Болгарії виповісти війну Росії, а коли Болгарія завагалася, запросив до себе на візиту болгарську реенційну раду.

Члени реенційної ради по нарадах відмовилися їхати. Вони певно памятають, що з подібної візити австрійський канцлер Шушніґ поїхав просто до концентраційного табору, що мадярський диктатор Горті був підчас візити справжнім вязнем, що болгарський король Борис зараз по конференції з Гітлером загинув „містично". Пригадали собі члени реенційної ради на казку про льва, що кликав звірів на гостину, і на ту лисицю, що не пішла на гостину, побачивши що всі сліди звірів-гостей ведуть тільки до львиної ями, а ні один слід не веде з ями. І реенційна рада відповіла, що вона готова в разі конечної потреби вислати свого представника, одного делеґата.

Можемо догадатися, що це не врятує ні цілої реенційної ради, ні нікого з її членів. І не змінить це справи. Болгарія певно стане скоро для всіх практичних цілей провінцією Німеччини, в котрій буде правити німецький вояк, німецький шпиг і кат з ославленого Ґестапа. Для оправдання цього опанування Гітлер певно дочитається казочки про вовка й ягня і покличеться на нельояльну поведінку болгарського уряду, чи пак реенційної ради, що мовляв цей уряд каламутив воду Німеччині.

Що варта ці нарікання на нельояльність, показує поведінка Німеччини зо Словаччиною, в котрій Німеччина має найбільше улеглого сателіта. Не дивлячися на те, що словацькі провідники стелилися Гітлерови до ніг, що вони були перед ним нижче трави й тихче води, Гітлер тепер казав їм зняти всі костюми незалежности й прибратися просто в лібирії німецьких льокаїв.

Дійсно так: годі мовчати!

Є така ґазетка, що зветься „Громадський Голос", що почала виходити в Ню Йорку з ціллю пригадувати американським радикальним недобиткам колишній старокраєвий часопис тої назви, і то формою та змістом. Форма є та сама, а як зо змістом, то вже інше діло.

Та щодо одного, думаємо, що таки зайшла зміна. В старокраєвім „Українськім Голосі" не було — „попів". Бо деж там радикалам куроводитись з попами! Цеж назадництво, темнота. Зате американський „Громадський Голос", як виглядає, більш „толерантний", бо от в числі з 15. травня б. р. помістив статтю під наголовком „Годі мовчати", підписану „Священик".

Чи і який це „священик" — це вже справа сумління редактора „Громадського Голосу", що то вважає себе покликаним усіх навчати не тільки політичного розуму, але й моралі та патріотизму. Це, так сказатиб, піде вже на його рахунок, хто це ось той „священик", що удостоївся такого, що знайшов місце в американсько-українських радикалів. Для нас хіба важне те, за яку ціну він дістав те місце? Бо як для загального добра, й ширення християнської любови чи згоди і порозуміння між нами — то це був би поступ. Та як для ширення ненависти і кидання калюмній — то це є лихом.

Хто визнається хоч трохи в „радикалах" зпід стягу американського „Громадського Голосу", себто в тому, що пише і куди намагається ця ґазета завести американських українців, той відразу догадається, що тільки такий „священик" міг до неї дістатись, що буде болотом обкидати український національний табор, а в першу чергу „Свободу". І так дійсно є. Що „Свободу" можуть критикувати теж і „священики", це зрозуміле. Одні критикують у добрій вірі, другі з інших причин. Та це ми вважаємо природним явищем, безогляду на те, чи критика слушна, чи ні. Зате не пригадуємо собі, щоб який священик лаяв ґазету, а не мав настільки священичого почуття, щоб під брехнею і лайкою принаймні не наводити зараз слів Ісуса Христа: „Прийдіть благословенні Отця мого..." і т. п., як це є в „священика" у „Громадськім Голосі".

Та спитаймо, чи інакше був би той „священик" дістався до такого „Громадського Голосу", що то прецінь не повинен мати з „попами" нічого до діла?

Видно, що ні. І тому саме він, проливаючи крокодилячі, фарисейські сльози, що то ніщо не робиться у справі допомоги Україні, розвязує ту проблему дуже просто:

„Винна тому „велика частина наших „діячів", спутана польською орієнтацією".

Ну, а хтож ширить ту „польську орієнтацію"?

Відповідає на це ось той „священик" теж просто:

„Наші „політики" знад Гудсону"!

Та як уже ось таке напишеться, то легко, особливо ось такому „священикови" з Громадського Голосу, піти далі й сказати, що „Свобода", себто „ґазета великої української організації", перемінюється на ніщо інше, а тільки на давного старокраєвого, хрунівського „Руського Селянина"...

Ось так точно написав цей „священик" в згаданій ґазеті й ще подав: „До вас вдаюся з отсим голосом, — до „радикалів", бо нема куди вдатись".

Дійсна правда! Тільки „радикали" і комуністи спосібні таке написати! Такого ідіотизму, такої брехні й нікчемности в ось таку важку хвилину і в так важній, серце і душу кожну українську людину трогаючій справі — не помістилаб ніяка ґазета, що має почуття громадської відповідальности, а зокрема така, що думає щиро помагати Україні й українським людям ратувати життя і вийти на волю. Це тільки можливе в московських „Руських Селянинах", що підтупцюють за комуністами...

Отже, як „Годі мовчати", так годі. Тому мусимо і ми заговорити і здирати маску з „мирян" з „Громадського Голосу", що, як бачимо готують уже собі якогось свого Орлеманьского, тільки не знати, з якої дієцезії, і чи взагалі з дієцезії. Хоч сумніваємось, щоб Сталін захотів говорити з „хахлом" з Америки. Бо „Орлеманьскі" то хоч виглядає на якогось шляхтича, та і має відвагу виступати під своїм прізвищем, а в того від „Громадського Голосу" і того нема. Зате брехати, то таки вміє. Що правда, то правда.

Перша граматика української мови по англійськи

II.

На 29. стороні подибуємо англійське речення: "I am your father." Коли українець побачить таке речення по англійськи, він певно мав би охоту перекласти: „Я твій батько". Автор перекладає його словами: „Я тобі батько". Нема сумніву, це зовсім добре речення по українськи. Одначе й речення: „А твій батько" теж добре по українськи. Питання тепер: чи є між ними яка різниця? На мою думку, кожне чутке на українську мову вухо різницю відразу відчує. Почувши слова: „Я твій батько", українець знає, що тут справді говорить батько. Почувши слова: „Я тобі батько", українець буде схилятися до думки, що тут хтось, що не є справжнім батьком, хоче сказати, що він іншому гейби батько. (Порівняйте українську приказку: Не той батько, що вродив, а той, що вигодував).

Отже таке може сказати й опікун сироті, і хазяїн наймитови, навіть офіцир воякови. Через те, на мою думку, українське речення „Я тобі батько", треба було перекладати по англійським не: "I am your father." але: "I am a father to you."

Клопоти з англійським родівником.

Автор відай і самий відчуває це, бо він каже, що українське речення значить дослівно: (literally): "I am father to you," себто щось так, як я раджу, але з пропущенням „родівника" (article). І це нас впроваджує в цілу цю справу, на котру гр. Шклянка в своїй книжці не звертає ближчої уваги. Звісно, чому він це робить. Українська мова не знає цеї частини так багатьох мов, і він уважає, що зайво про це говорити. І якби справа йшла за українську мову в порівнанню з якоюнебудь іншою, яка теж не знає родівника (російською, польською, наприклад) то це було би справді оправдане. Колиж англійська мова родівник має, то треба було щось про нього сказати, як має собі радити з ним англієць, коли йому насувається потреба висловити те, що висловлює англійський родівник.

Через повне іґнорування справи в книжці вийшли рішучі замішання. Наприклад, на 26. стороні сказано по українськи: „Прийшов учитель до вчителя". Прочитавши таке речення, українець зрозуміє певно, що прийшов один учитель до іншого (другого). Це треба би було перекласти по англійськи: "A teacher came to another teacher." Та автор перекладає: "A teacher came to the teacher."

Це значить, що якийсь учитель прийшов до добре нам відомого (наприклад, нашого) вчителя. Іншими словами, автор сказав по англійськи зовсім не те, що він сказав по українськи.

На стороні 28. автор перекладає речення „Я дав дівчині книжку" на: I gave the girl a book." Побачивши такий переклад, англієць певно спитається: Why not: 'I gave the girl the book'? Or, why not: 'I gave a girl a book'?"

На стороні 37. у словарци автор перекладає: „англієць an Englishman." Чи справді „англієць" усе значить "an Englishman"? А коли ми говоримо вже довго про одного означеного англійця, то чи не скажемо: the Englishman?

На стороні 57. автор каже: "The Ukrainian writers, especilly poets, use an inversion freely." Зогляду на те, що не знаємо, котрих саме письменників, чи поетів мається на думці, треба було означені родівники пропустити.

З питанням родівника звязане отсе речення на 58. стороні: „Британський прапор червоний, білий і синій". Чи може собі українець уявити на основі цього речення, який є британський прапор. Як це так, один прапор, а три враски? Правда, є прапори з двома й трьома красками. Кажемо: Український прапор: жовто-синій, або: жовто-блакитний, а не: жовтий і синій. Про австрійський говорили: чорножовтий. Про польський: білочервоний. І так далі. Про канадійський треба сказати: червоно-біло-синій.

Справа з прапором належить у відділ про родівник тому, бо під впливом англійської мови автор говорить про британський прапор як „червоний, білий і синій", а англійська мова може так висказуватися, бо вона прикметників колірів не відміняє, а всі колірі одного предмету може звязати в одну цілість при помочи одного родівника. По англійськи говориться: "A (The) black and white dog," по українськи: „чорно-біла собака". Як англієць хоче сказати, що тут одна собака біла, а друга чорна, то він просто додасть перед другим колірам ще один родівник.

Взагалі англійська мова найшла в родівнику незвичайне вимовний засіб висказування різних тонких відтінків мови. І зовсім природно англієць навчаючися чужої мови, захоче висказувати їх й цею новою мовою. Тому йому й требаб сказати, як радить собі така „без-родівникова" мова.

„Ти" й „ви".

Англійцеви, що хоче навчитися по українськи, справить певно немало труднощів ще інша властивість української мови, а саме звичай говорити до одних людей через „ти", а інших через „ви". Багато в світі мов робить те саме. Англійська мова знає нині властиво тільки один спосіб промовляти до інших людей: через "you."

Гр. Шклянка збуває цілу цю справу короткою заміткою, що другої особи однини вживається (в українській мові) у фаміліярному змислі й в відношенню до Бога, а другої особи множини в більше формальному значінню. Чи зрозуміє англієць з цеї замітки всю цю різнородність звороту українця до іншої особи? чому саме українець говорить раз „ти", іншим разом „ви"? Аджеж підчас коли в модерній англійській мові дві розмовляючі особи послугуються до себе тільки одним „ю", в українській мові є властиво аж три способи: 1) одна й друга особа говорять до себе „ти"; 2) одна й друга говорять до себе „ви"; 3) одна говорить другій „ти", а тамта першій „ви". Фаміліярністю тону тут усіх відносин пояснити не можна.

Не можна теж вияснити справи, перекладаючи українське „викання" другій особі через англійське "thou", бо це слово має нині архаїчний або поетичний відтінок, а українське „тикання" не має в собі ні старовини ні поетичности. Таке пояснення справу тільки замотує.

Українські дієслова.

Як усякому українцеви справляє багато труднощів зрозуміти англійські "tenses", так само кожному англійцеви справляють багато труднощів конюґації й вживання українських дієслів. Від автора підручника української граматики англійською мовою треба ждати облекшення цих труднощів. Та з того зглядy в книжці гр. Шклянки ще трапляється [illegible] помилок.

Наприклад [illegible] пише:

„Він ішов [illegible]ною додому. He used to go h[illegible]th me".

Як хтось хоче [illegible]ати по англійськи те, що [illegible]азано по українськи, то треба би сказати: He was walking (with) me home.

Якжеж хтось хоче сказати по українськи, що сказано по англійськи, то треба би сказати: Він ходив зо мною додому.

„Над хатою штала пташка" перекладено: A bird flew over the house.

Повинно бути або: над хатою перелетіла пташка, або: A bird was flying over the house.

На 61. стороні подано в словничку: кохати — to fall in love; покохати — to love, to like.

Якби було написано наоборот, то було би коректно. (Припускаю, що автор так і написав, а помилку зробили друкарі). Одначе речення: „вони один одного покохали" певно є баламутне, бо робить враження, що тут йде за двох мужчин. Краще булоб сказати коротко й поправно по українськи: вони покохалися.

На 70. стороні автор перекладає: задзвонити на: to ring a little; якщо йому хотілось перекласти одним словом англійську фразу, то треба було сказати: подзвонити.

Недостач уступів про дієслова не подаю до кінця, бо можна ще сподіватися, що автор у другій частині граматики доповнить ці недостачі.

(Кінець буде).

МОНСУН ЗДЕРЖУЄ КАМПАНІЮ ЗА МІТКІНУ.

КИНДІ (Сейлон). — У північній Бурмі вже почався сезон монсунів зо зливними дощами. Через те аліянтська кампанія за заняття японської твердині Міткіни звільняється. В аліянтських руках находиться вже одна третина твердині. В місті йде один з найбільше завзятих боїв цілої кампанії в північній Бурмі.

СПАЛИЛИ СИНАҐОҐУ В КАНАДІ

КВЕБЕК (Канада). — Поліція приписує пожежу жидівської синаґоґи Бет Ізраель, що згоріла попередної ночи, підпалови невідомих злочинців. Синаґоґа була щойно основно перебудована і мала бути віддана до вжитку при великім здвизі. Якраз уночі перед парадою почала горіти стіна, насичена ґазоліною.

ВІДВАЖНИЙ ПОДВИГ БРИТІЙСКОЇ СУБМАРИНИ.

ЛОНДОН. — Одна британська субмарина затопила більший німецький корабель, що стояв на якорі в одному еґейському порті. Вона підїхала в ясну місячну ніч під самі гармати оборонних фортифікацій у порті й пустила на корабель торпеду через „браму" порту.

Командант субмарини ждав на корабель коло порту, але як корабель не виходив через три дні, командант рішився піти за кораблем у порт.

АНАСТАЗІЯ Г. БІЛОВУС

КАТРУСЯ

Оповідання з давної минувшини.

(До друку зредаґував Ол. Луговий).

23)

Та поки що втікачів Бог милував. Діставшись у околиці Яс — надумалися втікачі, кудиж їхати далі: чи на схід, чи на північ, у Галичину. Галичина та й усе правобережжа підлягала тоді Польщі. Вирвавшись з Туреччини, втікачам треба було застановитись над тим, щоб не попасти у неволю гіршу від турецької. Але Побужжа й землі між Богом і Дністром належали Туреччині, й не знати було, чи вони пусті, чи ким будь заселені. Турецька влада, після абдикації Дорошенка, взагалі заявляла свої права на всі українські землі, однак ворожости до українців не змінила. У валці знайшлися люди з Галичини, але більшість походила з Подніпровя. Тож і рішили дістатись під захист Запорозької Січи, на запорозькі землі.

Катруся натомісць думала дістатись у рідні околиці, у Сокальщину. Знала, що нікого з рідні, чи навіть знайомих, вже не застане. Проминуло стільки літ! Вона попала в полон малою дівчинкою, а вертається жінкою у самому розцвіті життя. Що до її свекрової з дочкою, то тим було однаково. Марія родинних місць не памятала, а Аїда в Туреччині й родилася. Всеж Марія зуміла Катрусю умовити не розбивати родини. Всі втікачі, кому нема куди й до чого вертатись, заложать на Запоріжжі свою оселю, на уходницько-козацький лад. А хто схоче родинні сторони звідати, то зможе й через рік, два, вже трохи в Україні обжившись. І втікачі послухали розумних слів, послухала й Катруся.

Незабаром на західному березі Інгула повстала невелика оселя Марийно, у честь жінки Османа-паші, приятеля України. Втікачі хотіли назвати селю Османовкою, та занадто вже Туреччиною запосило від того імени, нагадувало полон... У скорому часі у нову оселю стали прибувати втікачі від манґатської неволі, оселя швидко стала розростатися. Молодші колишні невільники подружилися з дочками утікачів з північної Київщини та Полісся; знайшлися пари і для старших: то вдова якого будь поляглого у частих сутичках з ногайцями, буджаками або й молдаванами козака, то яка відважна утікачка, муж якої згинув від нагінок магнатських посіпак. Церковного шлюбу не брали, та й священика не було в поблизьких околицях. Бурлаками зісталися тільки ті, що перед полоном ще були подружені, й не знали, що з їх жінками сталося. А їхати до дому на відвідини не мали змоги.

Проминуло так два роки. Люди розмножувалися, росли нехрещені діти... Аж третього року марійнці повезли до далеких Черкас на продаж рибу і збіжжа і звідти привезли старого священика-черця з манастиря. Одного дня по приїзді черця разом звінчалося зо тридцять пар; новоповінчані хрестили часом і по двоє дітей. Життя в оселі унормувалося, селяни багатіли... Тільки їхні колишні пани, уся Османова родина жила сумно, не сподіючись від життя радощів. Катруся не раз намагалася їхати у Завишше, та її все відмовляли. Їхати у далекий світ з дитиною і небезпечно було. На Правобережжі почалися протипанські розрухи, ґрасували по краю польські війська, гірше татар вирізуючи і нищачи населення. Десь на Фастівщині розправляв крила до орлиного лету сотник Семен Гурко-Палій, пізніший славний український герой: оборонець упосліджених і покривджених панських підданців. Йому до помочи ставали сотники Абазин, Самусь, Іскра і Османенко. Про всіх них у Марійним чули, дивувалися турецькому прізвищу сотника, але ніхто і не думав, щоб це був їхній пан, колишній старшина турецької ґвардії.

XXI.

Селим Османенко врешті утратив всяку надію побачитись зо своєю родиною. Опинившися у козацькому війську, при всякій нагоді старався дістати хоч будь яку вістку: і через послів, через купців, і через татарів, для тої цілі з кількома татарськими беями навіть заприязнився. Десь вже шестого року його служби в Україні, знайомий куепць, що вертав з Туреччини, розповів йому, що родина його зникла з усіми слугами й робітниками разом вже пару літ тому. Та що з ними всіма сталося — розвідати не міг. Сусіди думали, що всіх їх схоплено в ночи по слутанському наказу і вони десь мордуються у вязницях. Один лише старий турок, у кого Марія купувала коней, висловлював здогад, що родина Османа-паші мабуть виїхала у родинні краї і певно десь попала у руки ушкалів. А звідтам дорога проста — на невільничий ринок десь у Єгипет, або Триполі чи Марокко...

Вісткою Селим не був втішений. Думав, що колиб його родина дісталася в Україну, то якось далаб про себе чути. Колиж ні, то вона і справді мабуть десь погинула, або попала у неволю. Надумував зібрати козацьку ватагу й рушити у набіг на колишньою свою батьківщину, бодай помститись на турецьких можновладцях... Та його козацькі приятелі його відрадили: заносилося на повстання проти Польщі, що гнобила і мордувала міліони невільників і Селимови знайдеться й тут куля чи шабля, як що мав зайву голову на плечах, — не доконче нести голову аж у Туреччину, щоб її там позбутися. І Селим послухав поради. Заприсягся, що всі свої сили і здібности віддасть за звільнення селянства від чужої опіки.

(Дальше буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Новий податковий закон

Минулого тижня перейшов без опозиції новий податковий закон, який буде обовязувати американських громадян від наступного року. Законопроєкт має ще дістати підпис президента, а що ніхто не надіється спротиву, отже вже тепер проголошують його постанови. Вони в засаді такі:

Звільнені від плачення податку.

Звільнення є одностайне для всіх. Прихід до $5500 звільнений від усякого податку для кожної особи. Досі було так, що лише самотні люди були звільнені від податку, коли їх прихід не досягнув $500, а супруги були знов звільнені від приходу до висоти $1,200, а потім діставали звільнення від $350 на кожну дитину чи когонебудь на їхнім утриманню. Тепер самотні будуть звільнені до висоти $500, а чоловік та жінка до висоти $1,000, тобто два рази по $500. Хто має наприклад четверо дітей, буде звільнений від податку до висоти зароблених $2,000, значить 4 рази по $500, а в теперішнім законі звільнення за 4 дітей доходило до висоти $1,900.

В теперішнім законі все ще була мова про Податок Перемоги („Вікторі Текс"). Він був наложений у висоті 3% на доходи понад $624 річно. В новім задоні зовсім нема Податку Перемоги, а є нормальний податок 3% від річного приходу понад $500.

Висота податку („Текс рейтс")

Оплата податку обіймає тепер нормальний податок і надподаток („сортекс"). В теперішнім податку є нормальний податок у висоті 6%, а надподаток платився відповідно до приходу, почнаючи від 13%. Новий скомбінований надподаток починається від 20% і доходить до 94%, отже він є на 1%—4% вищий від теперішнього. Тому, що надподаток платять лише люди з вищими приходами, тут про нього не будемо розписуватися. Нормальний податок платять люди, що не заробляють річно вище ніж $5,000, всеодно, чи це робітники-зарібники, чи незалежні підприємці, які не мають чистого доходу більше ніж $5,000 по відтягненню бизнесових видатків. Тому, що нормальний податок відтягається при самім виплаченню робітничих заробітків, наємець повинен знати, кільки йому має відтягнути господар — підприємець. При кінці року підприємець видасть наємцеви посвідку, яку він побирав плату за свою роботу і кільки податку підприємець стягнув з цієї плати.

На відворотній стороні посвідки є подані деякі питання, на які робітник-податковець має відповісти і тоді щойно вислати цю посвідку до податкового уряду. Там будуть поставлені питання: Кільки осіб має податковець на утриманню, кільки таких посвідок дістав податковець від підприємця, (податковець міг мати кілька різних робіт в різних департаментах у підприємця), кільки загалом податковець заробив гроша і кільки заплатив податку, кільки гроша він дістав ще поза оцю заплату. Так виповнену посвідку податковець має вислати до податкового уряду („Трезюрі Діпартмент") і там йому обрахують, кільки він має доплатити податку ще понад це, що йому відтягнув підприємець при виплаті заробітків. Коли податковець має ще доплатити, треба цю доплату вислати упродовж 30 днів. Як податковець заплатив забагато впродовж року, то податковий уряд зверне йому надплату. Треба мати на увазі, що все те станеться щойно після 15. березня 1945 року.

Коли самітний має річного приходу понад $5,000, або як жонатий чоловік з двома дітьми на утриманню має прихід понад $6,000, тоді такі податковці мають обовязок висилати окремий податковий виказ так, як це було досі і на те є призначені окремі аркушики.

Коли хто признає себе фармером, то має деякі полекші, але мусить знати, що закон признає його фармером тоді, коли його приходи з фарми досягають 80% всіх його річних приходів. Фармері будуть мати право висилати податковий виказ за приходовий рік до дня 15. січня наступного року і тоді заплатити податок.

Як хто є в когось на утриманню.

Батьки не платять податку за дитину на утриманню до висоти $500. Таксамо за кожного чужого на утриманню не платить податковець податку до такої самої висоти. Але закон означує, хто є на чиім утриманню. Отже звичайно на утриманню є діти або свояки, коли неспосібні до заробітків на себе самих. Дитина вважається на утриманню, коли на її утримання видають батьки більше ніж половину коштів, потрібних на утримання.

Постанови про утримання будуть ще розширені на інші особи. Але, як дитина заробляє $500 річно, вона вже не вважається на утриманню і мусить платити сама податок. Як дитина не заплатила, то заплатить за неї батько. Коли нелітні не мають річного приходу $500, то такого приходу не треба виказувати загалом.

Видатки на добродійні цілі і на лікарську поміч

Дотеперішній закон дозволяв відтягнути від чистого доходу призначеного до оподаткування жертви й дари до висоти 15%. Новий закон дозволяє відтягнути 15% від загального річного приходу, а це буде більше, ніж 15% на добродійні цілі. Дотепер закон дозволяв звільняти від податку видатки на медичну обслугу, коли такі оплати на лікарів були понад 5% від чистого доходу. Новий закон дозволяє звільняти від податку видатки на медичну обслугу, коли вони є вищі ніж 5% понад загальний річний прихід (а не чистий дохід), отже тепер закон зменшає звільнення від податку медичних коштів.

Як високий буде податок?

Тут подаємо таблички плачення податку для орієнтації робітників-наємців:

Самотні люди:

Від річного заробітку $2,000 будуть платити річно податку $345.

Від річного заробітку $5,000 будуть платити річно податку $1,105.

Жонаті люди без дітей:

Від річного заробітку $2,000 будуть платити податку $245

Від річного заробітку $5,000 будуть платити податку $975.

Жонатий чоловік з двома дітьми:

Від річного заробітку $2,000 буде платити податку $45.

Від річного заробітку $5,000 буде платити податку $755.

Це дуже загальні таблички, вистарчальні на тимчасові інформації. Коли прийде час плачення, їх можна буде дістати всюди, де платять податок.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВСІХ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

Головна канцелярія У. Н. Союзу дістає тепер запити від поодиноких відділів У. Н. Союзу в справі дивиденди. Запитують відділи, чи цього року буде уділена дивиденда, а як так, то коли.

Повідомляємо, що дивиденда буде уділена, та одначе, зогляду на брак помічних сил, висилка цьогорічної дивиденди буде припізнена. Сподієвось, що зможемо вислати дивиденду до відділів в другій половині червня.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК СВЯТКУЮТЬ ЮВИЛЕЇ УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ НА УКРАЇНІ.

Цього року обходимо ми, американці українського роду, небувалий ювилей! Бо це вже 50 літ назбиралося від часу, коли перші наші еміґранти з України, наші рідні лемки з Шамокина й околиці першу світську організацію заснували! Проминуло від того часу пів століття і за цей довгий час багато дечого змінилося. Можна книги про це писати. І такі книги пише Український Народний Союз з нагоди своїх ювилеїв — 40-літнього і 50-літнього. Всі наші українські громади, де лише є відділи Українського Народного Союзу, святочно зустрічають Ювилята. З газетних оголошень видно, що українські громади солідно підготовляються до ювилейних концертів. Не лишають вони каміня на камені, дзвонять в усі дзвони, скликають людей наших на Велике Свято — 50-ліття Українського Народного Союзу.

Слово „свято" вже стало буденним в Америці, бо вживається його зачасто всюди, де треба і нетреба.

Та на Україні тим словом не кидають нерозважно. Там, як свято церковне, то тоді всі до церкви, а як світське, то всі лавою йому на зустріч.

З нагоди Ювилею Українського Народного Союзу хочу читачам пригадати, як то найстарше світське Товариство „Просвіта" обходило перед цею війною 50-літний ювилей. Обходило воно його дуже скромно, мовчки, бо польська влада в страху перед величезною українською масою, що мала приїхати до Львова на це свято, заборонила уряджувати яку небудь нараду.

І коли ми в Америці тремтимо нераз, чи прийде наша публика на свято, то в старім краю погода, сніг, дощ, віддаль, брак комунікаційних середників наших людей не застрашували і народні підприємства все мали маси людей.

А як „Просвіта" дочекалася ювилею, то буквально вся Західна Україна вибиралася до Львова. Писав мені брат до війни, що з його села біля Перемишля 28 фір повезе людей на ювилей „Просвіти" до Львова, бо не дістали дозволу їхати залізницею. Отже 100 кільометрів мали сільські маленькі коні мучитися для народньої справи! Так шанував наш селянин матірне Товариство „Просвіту", що в сухому хлібі вибирався в далеку дорогу до Львова, де йому треба буде під голим небом спати, бо такої маси людей, яка вибиралася на ювилей „Просвіти" до Львова, ніхто не міг примістити і відповідно ними заопікуватися. А з другої сторони, як польська влада заказала їхати залізницею наші люди не розчарувалися, а рішили підводами їхати.

Навіть від нас, американських українців точніше сказати від Українського Народного Союзу, вибирався делеґат на ювилей „Просвіти" до Львова! Вибирався — та польський консуль візи до краю не дав! Польський уряд, мовляв ради публичного спокою, теж заказав святкувати ювилей „Просвіти".

А тепер подумаймо, скільки ми в Америці щасливіші! Ніхто нам незаборонює ювилеїв чи інших національних торжеств! Не мусимо товчися підводами по розбитих „цісарських" дорогах, бо їдемо автами, босами чи трамваями аж під саму галю. Їдемо на концерт добре попоївши і не мусимо журитися за нічліг!

Міркування льоґічні тепер такі; коли український селянин доказував до війни чудес в способах самопомочі, коли мав відваґу не зважаючи на урядову заборону робити те, що він робив, то ми американські українці повинні доказувати чудес, бож ми з цеї самої родини, з цеї самої крови!

Ювилейні Свята Українського Народного Союзу повинні в нас бути масовими демонстраціями по всіх наших громадах. Повинні це бути масові виступи, зокрема в наших великих осередках. Згадую за це, бо Ювилейне Свято Українського Народного Союзу відбудеться в Шікаґо в день 28. травня. Буде панахида по всіх церквах! Буде концерт в Шопен Школі! А чи будуть люди? Це залежить від громадян. Отже приходіть і приводіть знакомих! Український Народний Союз ще дальше шукає за новими рекрутами — членами! З нагоди ювилею це найкраща пора нашим людям, що ще стоять осторонь, вступити в члени Батька Союза!

Степан Куропась,
гол. контрольор У. Н. С.

Бюра Праці для вислужених вояків

Як відомо, американська армія і фльота звільняють вже тепер тисячі вояків місячно з військової служби. Причини звільнення бувають всілякі, найбільше у звязку зі здоровлям і фізичною витривалістю вояків. Є вже також виличені ранені, які, хоч здібні до праці, але непридатні для виснажуючої військової служби.

Уряд, конгрес і публична опінія краю є вповні згідні щодо того, що бувші вояки, ветерани, повинні мати першенство у праці. Вони виявили не словом, а ділом, готовість віддати все, включно з життям, за громадянство і громадянство винно їм, як не що більше, то бодай можливість заробітку.

Головна турбота про це прийде, очевидно, після заключення мира й демобілізації армії. Але, як сказано, вже тепер тисячі свіжих ветеранів вертають до цивільного життя і їм треба найти можливість заробітку.

Щоб те шукання й находження праці відбувалось плянoмірно, а теж і на те, щоб завчасу наладити апарат для приміщення на працю демобілізованих, уряд почав вже тепер організацію Бюр Праці і точну провірку існуючих та можливих вільних місць у різних галузях індустрії.

Федеральне Бюро Праці — Юнайтед Стейтс Емплоймент Офис — що має свої агенції у всіх більших промислових осередках, поширило свою діяльність у двох напрямках. Відкрито низку нових агенцій, а разом з цим доручено їм всім не тільки реєстрацію існуючих вільних місць, але також розслід можливостей праці у найближчій майбутності.

Всі агенції Бюра Праці у містах, що мають більше як 100,000 населення та у всіх головних осередках стейтів, без огляду на величину тих осередків, мають збирати що два місяці точні дані про те, скільки робітників є на праці, скільки її покинуло, як праця розвивається чи занепадає, яка платня та яких спеціяльних робітників треба.

Головне федеральне Бюро Праці буде опрацьовувати ті відомості так, щоб з них було видно, де є можливість найти працю, як за неї платять, у яких фахах є кращі вигляди, а в яких гірші, які є мешкальні умови та які вигляди на будуче. Ті відомості будуть зясовані у відповідних звітах, з яких ветерани зможуть орієнтуватись, де їм шукати праці. На підставі таких звітів, що будуть відновлюватись кожних два місяці, місцеві агенції зможуть давати доцільні поради і вказівки шукаючим праці ветеранам.

Військові шпиталі, місцеві фльотні, армійські і прибережно-сторожеві команди, та всілякі агенції, заінтересовані ветеранами, зажадали, щоб їм посилати такі звіти. На їх підставі вони будуть помагати звільненим воякам находити працю. В тих звітах вони находитимуть потрібні інформації включно з назвами важніших підприємств, годинами праці, мешканевими обставинами, місцевими відносинами та можливостями дойзду до даного міста чи околиці.

Ця обслуга ветеранів буде, очевидно, зростати в міру того, як зростатиме число вертаючих з війни вояків. Вона з часом стане таким важним чинником у переході з военного на мирний стан, як були асентерункові комісії при переході з мирного стану на воєнний, себто одним з засобів демократичного наладнання життя у воєнний і післявоєнний час.

Загальна Рада — ФЛІС.

Нема способу проти цього.

— Уже четвертий день зчерги спізняєшся до праці — каже хазяйка до щоденної послугачки.

— Я заспала — поясняє послугачка.

— Але я тобі дала будильник; що ти зробила з ним?

— Поставила в кімнаті, пані.

— Але чи ти його накручуєш перед спанням?

— Зовсім природно, пані.

— Ну й що, будильник не дзвонить рано?

— Тож то й клопіт, пані, що він дзвонить тоді, як я сплю й не можу чути.

Довга служба.

В однім військовім таборі в південнім стейті йшли довгі воєнні вправи в гарячий серпневий день. Сержант гонив свіжих рекрутів то в одну то в другу сторону, не даючи їм нагоди спочинку.

Саме переходив капітан коло чети, що так завзято відбувала військові вправи. Трапилося, що один рекрут, перемучений маршами й зворотами, випустив кріс з рук. Капітан прикликав рекрута до себе тай питається його:

— А як довго ти служиш при армії?

— Ой, ой, уже цілий день! — вистогнав рекрут.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 10, 18, 23, 54, 59, 67, 84, 138, 250, 254, 262, 277, 350, 370, 381, 387, 390, 414, 421, 434 СТЕЙТУ КОНЕКТІКОТ.

Повідомляємо, що

ЗОЛОТИЙ ЮВИЛЕЙ У. Н. СОЮЗУ

:——: відбудеться :——:

В НЕДІЛЮ, 28. ТРАВНЯ (MAY 28, 1944)

В НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

ST. KAZEMER HALL, 339 GREEN STREET.

Рано буде відправлена в місцевій укр. катол. церкві Служба Божа, а опісля панахида за перших членів У. Н. Союзу.

В год. 2. пополудні пічнеться КОНЦЕРТ, на якому виступить місцевий хор під управою диригента п. Кісіля, солістки панна М. Бурбела, п-на Г. Березіцька і В. Чернявська. Шкільні діти будуть деклямувати. Святочні промови виголосять п. Р. Слободян, гол. касієр У. Н. С.; **п. С. Шумейко,** редактор Юкрейніен Вікли, і **п. А. Маланчук,** організатор У. Н. С.

Шановні Союзовці! Стараймось прийти численно, щоб гідно вшанувати той золотий ювилей нашої найстаршої організації в Злучених Державах. **Комітет.**

Важне для Дітройт і Околиці!

ОРҐАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 20, 75, 94, 141, 146, 175, 183, 203, 292 і 444

:——:——: відбудуться :——::——::

В НЕДІЛЮ, 4. ЧЕРВНЯ (JUNE 4, 1944)

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 4655 MARTIN AVE.

разом зі святкуванням 8. Річниці Копання Фундаменту Українського Народного Дому.

ПРОГРАМА буде складатись з виступу Дівочого Хору під управою панни С. Андрусевич, та з промов д-ра Кібзея, гол. контрольора; **В. Дідика,** гол. радного і **Д. Білецького,** організатора У. Н. С.

Початок програми: 3. год. пополудні.

Просимо хвальні заряди відділів поробити потрібні підготування щодо цих зборів. Всі члени У. Н. Союзу з Дітройт і околиці повинні бути приявні. Всі урядники відділові обовязково мусять бути на зборах.

На зборах обговоримо пляни орґанізування нових членів в Ювилейнім Році. Прийдіть всі на ці Організаційні Збори і приведіть своїх приятелів та знайомих. Ювилейний Рік Союзу кличе нас до сповнення свого обовязку супроти нашої Народної Інституції.

101,5 ЗА КОМІТЕТ: **Д-р А. Т. Кібзей і В. Дідик.**

УВАГА! САВТ ДІРФІЛД, МАСС., І ОКОЛИЦЯ!

СТАРАННЯМ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 52, 199, 207 і 253

:——:——: відбудеться :——:——:

50-ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ У. Н. СОЮЗУ

В НЕДІЛЮ, 11. ЧЕРВНЯ (JUNE 11, 1944)

В ЦЕРКОВНІЙ ҐАЛИ, SOUTH DEERFIELD, MASS.

В годині 10 рано буде Служба Божа за здоровля членів. По Службі Божій буде Панахида за померших членів У. Н. Союзу.

В годині 1. пополудні пічнеться БЕНКЕТ. Святочну промову виголосить гол. секретар У. Н. Союзу Д. Галичин. Промовляти будуть також гол. радний Н. Давискиба і організатор А. Маланчук.

Шановні Члени, Членкині й Громадяни! Ювилейний Комітет просить вас усіх прийти на це велике свято та пошанувати память і заслуги тих перших піонірів, котрі заложили У. Н. Союз.

Дохід з Бенкету призначений на Амер. Червоний Хрест і на українські цілі. 101,110

Ювилейний Комітет.

БАЙОН, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ!

В УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ СВ. СОФІЇ

39 WEST 22nd STREET, BAYONNE, N. J.

:——: відбудеться :——:

ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСВЯЧЕННЯ

ГОЛОВНОГО ПРЕСТОЛА, КИВОТА И ДВОХ БІЧНИХ ПРЕСТОЛІВ

В НЕДІЛЮ, 28. ТРАВНЯ (May 28, 1944)

Кивот і престоли, та до них образи виконав дуже гарно в українському стилю ЙОСИФ БУКАТА

В 11. год. рано відбудеться це торж. посвячення, якого доверишть Високопреосвящений Владика ІВАН ТЕОДОРОВИЧ при асисті пароха о. д-ра В. Клодницького та дооколичних священників. Відтак соборна Архієресйька Служба Божа. Буде співати місцевий церковний хор.

З нагоди великого торжества й завитання Архієпископа до нашої ново-збудованої церкви відбудеться зараз по Службі Божій (в 1:30)

БЕНКЕТ

На це торжество запрошені GOVERNOR стейту Ню Джерзі WALTER E. EDGE, SENATOR ALBERT HAWKES і інші визначні американці.

ЗА УРЯД: **о. д-р В. Клодницький,** парох; **Микита Пахолок,** предс.; **Михайло Коцінський,** кас.; **Іван Довгань,** секр.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це адміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і отримання газети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна вимінювати.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПИТСФІЛД, МАС.

Підготова до Союзового ювилею у від. 150.

З проголошенням 50-літнього ювилею У. Н. Союзу призначила канцелярія 150. відділови приєднати 17 нових членів. Цю справу обговорено на річних зборах. Нема що закривати правди, а деякі члени страхалися, чи це буде можливе. Організатор був противної думки, і доказував, що не 17 а 50 членів можна приєднати в 50-ліття Союзу. Показалося, що передбачування організатора були більше оправдані, бо відділ 150 вже має 30 нових членів.

Відділ рішив теж святкувати Союзовий ювилей в неділю, 5. червня і до співучасти запросив сусідні відділи, а це 52, 199, 207, 253. Відділові уряддовці таки добре взялися до підготови ювилею і запросили о. Борсу до вишколу місцевого хору. Отже йдуть проби співу й деклямацій, а жіноцтво взяло на себе обовязок приладити обід по концерті. Притім всі памятують, що треба дотягнути членів до 50-ки. У такий спосіб від. 150 став найбільш діяльним відділом в окрузі попри від. 238. В ньому є довголітніми працівниками секретар і касієр, а тепер ще прибув новий голова відділу М. Дарчук. При його енергії й чесному характерови можна бути певним доброго успіху.

Показується, що то „не святі горшки ліплять". Де є добра воля, там іде праця, а де праця, там і життя. Отже це лише приклад для інших відділів, як вони хочуть виказати свою життєздатність. Значить: праця, праця, і ще раз праця. Способи праці вже найдуться, бо кожен відділ має людей з головою на карку.

А варт попрацювати, бо йде Союзова конвенція. Треба буде виказати рахунок з праці, так, як оті робітники, що то їм господар роздав таланти. Хто мав багато, мусів подвоїти. А хто мав мало, той і це втратив через неробство. Як не буде праці, то буде втрата, бо люди забудуть, що живуть.

А. Маланчук,
організатор У. Н. С.

МІСТО НЮ ЙОРК.

Негайна Допомога і ще дещо.

Цього року зійшовся комітет і кілька членів Негайної Допомоги до домівки під ч. 144 при Іст 7. вулиці в День Матери, тобто 14. травня. Зібрано понад $50 на негайну допомогу і говорили більше ніж коли про Неньку Україну і про матір, що не все навчає своїх дітей своїм прикладом як мають діти жити. Як посадили за стіл присутних, то смачні страви вказували, як то мами вміють їх по крайовому приладити. Предсідник Г. Мотрук попросив гостей, щоб висказали свої думки не лише про мамів, але і про батьків. Говорили, що в Ню Йорку є організація Родичів, але з радіопрограм взивають що неділі про будову ще одного памятника для Американських Героїв від українців. Присутні висловлювалися, що требаб тепер збирати гроші на дім для таких нещасних, які могли би найти захист як у своїм домі, але в Ню Йорку повинна про це подумати не лише Організація Родичів, бо ще є й інші организації, які разом репрезентують кільканацять тисяч земляків. Як би то було гарно, як би ми мали свій дім, так як інші громади, де дістають приміщення українські товариства і де можна відбувати свої імпрези. Але в нас в Ню Йорку все найдеться якась одиниця, що поставить своє „Я" на першому місци і піде впоперек найконечнішим народнім потребам. Таке говорили.

Теперішня хвиля вимагає від нас усіх солідарности, бо перед нами велике завдання, тобто призбирати жертви для нещасних жертв війни. Час розбудити своє серце, щоб осягнути те, що в нас на души.

Тимко Мелещук.

ДІТРОЙТ, МІЦ.

Концерт Українського Дівочого Хору в Форда.

Ще 14. березня 1944. відбувся в Форд Ротунда Одиторіум концерт, виконаний Українським Дівочим Хором (Капеля) під управою молоденької дириґентки Стефанії Андрусевич. У вступнім слові зазначив мр. Роберт Дініі, що концерт буде виконаний теж Українським Дівочим Хором, згадав про працю дириґентки, про виступи хору у Виндзор, в Канаді і про часті виступи в самому Дітройті. Колиж піднеслася куртина і публика, складена у великій мірі з урядовців фабрик Форда, побачила яких 80 дівчат в чудових українських строях, то не могла надивуватися цій чудовій картині. За цим здивуванням пішло прегарне виконання пісень. Одна з них, а це „Ди Лорд'с Прейер, аранж. А. Н. Мальот, останеться мені на все в памяти, бо спів був подібний до співу русалок, що підіймався аж до небесних висот, а водночас робив враження шепоту молитви. Сольову партію в цій точці виконала сопраністка Наталя Андрусевич, причарувавши публику своїм милим голосом.

Кілька добре підібраних пісень виконав мужеський хор. Одна з пісень, „Ґаспел Шип", аранж. Рей Ринґвалд, нагадувала мені корабель, на котрім я приїхала до Америки. Розбурхане море бере корабель у свої холодні обійми, а він визволяється з цієї небезпеки і мов легкий човен колисаний легкими филями пливе опісля в далекий світ.

Дальшою точкою було „Галелюя", мабуть Генделя. Тут публика мусіла сидіти прикована й заперти віддих. Пісня переливалась раз сильними голосами, що хотіли пробити мури і полинути до Творця вселенної, то знову успокоювалася вподяку за довершене діло. Останньою точкою була продукція мішаного хору, а всі точки були оплескувані просто з захопленням.

Фордові урядовці дали признання нашій дириґентці і ми почули, що її іменовано дириґенткою Хору Форд Мотор Компані. Наступний концерт має бути вже 2. червня, а тимразом уже з симфонічними продукціями. Треба радіти, що наші культурні осяги діждалися признання на ширшу скалю.

Анна Левкуш.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Український Золотий Хрест для Американського Червоного Хреста.

У нас засновано Український Золотий Хрест в році 1940. Як ми вступили в члени, ми розуміли, які обовязки ми перебираємо на себе. Одні пішли шити до кватири Американського Червоного Хреста, а інші займалися збірками, де лише трапилася нагода. Як попередніми роками, так і тепер пішли ми до наших українських родин і, хоч кожному вже в роботі обтягнули на „Ред Крос", то нам ніхто не відмовив, а щиро поміг, чим міг, ще й пожелав нашій американській армії скорої перемоги. Жертвували так:

Український Народним Дім з дня 22. квітня 1944 р. помершая $26; Українське Товариство Січ, від. 39, $16; Гості зложили на вечері в Народнім Домі $14.25; С. Вога зібрав на весіллю в Марії Кіндрат $13.40. По $10 зложили: Сестрицтво Христового Серця, Українські Католицькі Доньки, Молодече Українське Товариство („Оксилієрі"), Українська Запорозька Січ, гр. Йосиф Маринюк, і Український Золотий Хрест з каси. Крім цього гр-ка Петруня Гриник $6, а гр-ка Дембицька ходила по домах і на зібрання і призбирала $100.50.

Разом усіх грошей зібрано $234.15 і доручено головній кватирі А. Ч. Х. дня 30. березня. За щирий дар жертводавцям дякуємо.

Текля Каменюк, предс.
Анастазія Косів, кас.
Мелянія Пиндус, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 10. травня 1944 р. помер у 75. році життя

МИХАЙЛО СОЛЯН

довголітний член У. Н. Союзу від. 107 в Гемонд, Інд.

Покійний родився в селі Просік, повіт Сянік, Західна Україна. Похорон відбувся 15. травня.

В. Й. П.! І. Матейчук, секр.

ТАРЗАН, ч. 977. Приказ убити.

Замахнувшися крісом як палкою, Тарзан побив своїх противників одного за другим.

Йдучи за приказом ґенерала, вояки пробували піймати Тарзана живцем.

Нарешті остався тільки один вояк. „Я мушу його вбити, пане ґенерале", сказав він.

„Дуже добре!" сказав ґенерал. „Вбий!"